Ч. 117. (288). Львів, четвер, дня 11. мая 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В занятих теріторіях 4 коп.

Виходить що дня ране кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	5·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12.— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границею:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнійші і застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руська 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 1 К. за стрічку, а в оповістках 60 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку, найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 6 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платит… 50 сот.

Німецький вчений про український університет.

II. Властивий університет у Львові повстав що йно за часів панованя Габсбурґів в р. 1816; від 100 літ носить він почесний титул „Ц. к. Університет Франца“. Треба тут вже смілости, щоб внукови властивого основателя університету представляти Яна Казиміра. Подяка Монарха була адресована до університету „Цісаря Франца I.“ Та мимо сеї цісарської поправки святкували Поляки невдовзі відтак замість століття університету Франца 225 літний ювілей заснованя „університету Казиміра“ і в той спосіб хотять вони — як говорить новійша заява — в „неподільній“ Галичині „погодити“ свої змаганя з політикою осередних держав ті зі становиском в Австро-Угорщині“. Та мимо сього ті тенденційно-прикрашені історичні ремінісценції нам нині не сокотують, ми ведемо реальну політику.

Від берегів балтійського до Чорного моря, від німецького краю старого ордена аж до густих німецьких кольоній на Волині і в Бесарабії, коло Херзона і Одесси живуть вправді Москвою поневолені народи, які однак ніколи не були і не є Москалями.[1])

Ходить о се, щоб сей великий простір зізолювати під політичним і стратеґічним зглядом: наша сьогобічна безпечність є корелятором тогобічної свободи. Відповідно до сього ми не маємо під ніяким зглядом інтересу в великодержавній „неподільній“ Польщі, про яку ніколи не було певним, чи вона в рішучій хвилі йде з Росією проти нас, чи з нами проти Росії (вистарчить порівнати бесіду польського думського посла Гарусевича підчас нарад над буджетом міністерства внутрішних справ в половині січня с. р.) але нам потреба на сході певної р е з е р в и на флянках зглядно задах, яка булаб — як се називаєть ся в „Голосах з України“ — на необмежений час за кождою комбінацією, зверненою проти Росії. Чим більше ті партнери солідарні, тим більше сильний вал та триваліший мир.[2])

---

[1]) По сій причині є цікавою річю, коли серед таких обставин один професор берлінського університету прямо остентаційно не лише відкидає та нехтує історичні оправдані права Українців на їх власне національне житє — але що більше — подібно як і несимпатичним йому Литовцям — заступає їм дорогу в користь Польщі. Маю тут на думці бесіду проф. Дра Олександра Брікнера виголошену дня 5. марта 1915 як „німецьку мову“ про світову війну і Славян; вона появилась брошурою п. з. „Deutsche Reden in schwerer Zeit“. Відомий славянський фільольоґ, член петроградської академії наук противорічить навіть з вислідами своїх власних товаришів-академиків. Також відчуваєть ся досить значно його польське походженє. На кождий случай однак виступив він з своєю бесідою дещо за вчасно, під вражінєм тодішного російського наїзду. По сій причині не згоджують ся його желаня побіди в інтересі цивілїзації, які він складає при кінці осередним державам, з його передчуванями та виводами. Вони в добавок не зраджують ніякого особлившого розуміня а ще менше симпатії для народів поневолених Росією, а якийсь час також Польщею. Що сі народи повинні або мусять так спати, як вони мнимо самі собі постелили, — є се історичний фаталїзм, який є більше зрозумілий у Поляка, чим у вченого. Сей особливший підставовий погляд має закрити також менше науковий спосіб, в який бесідник поступив собі з „Малоросами“, іґноруючи свідомо Україну. Більша часть його бесіди щасливим сутїком тодішних воєнних подій стала безпредметовою і бесідник здаєть ся став дещо обережнійший.

[2]) Порівнай статю ґіґієніста проф. Ф. Ґрубера з Мінхена поміщену в 4 зошиті „Osteuropäische Zukunft“ п. з. „Відірванє граничних народів як головне условє тривкого мира в Европі“.

По сій причині ми маємо повне право рухливим Українцям, які під сю пору висилають своїх відпоручників та послів до Німеччини та Австрії, тільки побажати щастя в їх початковій роботі, помагати їм та йти з помочю, де і як тільки можна. Сподіємось, що небавом настане день, коли наше військо зелїзною мітлою вимете з Галичини послідного Росіянина, та промостить дорогу новій свободі у серце ворожого культурі великана.

А для наших університетів та їх заграничної місії отвираєть ся і в тім случаю велике і вдячне поле до діланя, бо якраз Україна, яка зближаєть ся до нас без застережень і упереджень, творить — по словам одного з найвизначнійших українських провідників, посла Дра Евгена Левицького — „дуже пригожу почву для наукової та продуктивної діяльности зовні“, якої вона при дотеперішнім занедбаню так дуже потрібує, а яка поставить її скоро на високий рівень культурного і господарського розцвіту.

Не здійснити надій, на нас покладаних значилоб йти проти наших власних інтересів.

Велико-німецький дух мусить і в тім случаю мостити шляхи!

Відбитє Галичини.

VIII.

Терен битви о Львів. — Пляни союзників. — Борба о Верешицю і Городок. — Зайнятє Львова.

Вкінці зайняли ми і утривалили ся на лінії Сяну. Розходилось тепер о се, щоб се так гарно зачате і доси по геройськи переведене діло завершити — взяти Львів. На заході боронив його відтинок Верешиці з областю городецьких ставів. Річка Верешиця випливає коло Вишенки, пливе зразу в південно-східнім напрямі в сторону Мшани, звертаєть ся тут на захід аж до Камінброду, а звідси пливе в південнім напрямі в сторону Днїстра, до якого впадає в околиці Колодруб. В своїм 80 кільом. бігу перепливає вона 16 більших і меньших ставів; непропорціонально широка долина ріки окружена є з обох сторін височинами. Від Вишенки на північний захід аж до державної границї коло Нароль-Міста тягнеть ся широкий хребет височин. Для оборонця представляє се становисько неоцінені користи, натомість височини коло Вишенки аж до Нароля-Міста не є корисні при обороні. Ціле однак становисько укріплювали Росіяни від ряду місяців всіми средствами новочасної штуки кріпостної будови, та перемінили його в дійсну твердиню. Пять зелїзничих лїній, які виходять зі Львова в напрямі фронту давали змогу перекинути стоячі у Львові резерви на загрожене місце на фронті. Однак ся лїнія не дасть ся вдержати, коли вдасть ся атакуючому ворогови на північ від ріки Танви меньше більше від Томашова продертись на полудне в напрямі Рави руської, а на полудни перейти Днїстер коло Миколаєва або нисше.

Обійти ворожу армію в тих місцях, — справа не така легка, бо мимо всїх проломів вдавалось все Росіянам в наслїдок вчасного відвороту побитих військ та стягненя достаточних підмог а всїх иньших відтинків, привернути назад сполуку їх фронту. Так йшла їх суцїльна лїнія від Сяну — вил Висли (у злуці з становиськами в Польщі) на полудне аж до Нароля-Міста, звідси на полудне аж до Днїстра кодо Колодруб, а звідси аж на Буковину тягнучись понад Днїстер по части по північнім то знов південнім його березї.

Серед дуже крівавих подекуди боїв задних сторожий дійшли Росіяни в відвороті дня 16. і 17. червня до своїх становиськ над Верешицею. Много разів старались наступаючі передні відділи союзників рівночасно з уступаючим ворогом втиснутись в його укріплені лїнії, — та виявлялось, що противник стягнув вже підмоги і резерви та був рішений підняти кождої хвилї рішаючу битву о посїданє Львова. Треба було спинити погоню. Вона дійшла була вже так далеко, що многі передні становиська ворога були в наших руках. Архикнязь Йосиф Фердинанд випер всюди ворога аж до Танви, части ґвардії зайняли Немирів; центр Бем-Ермолїя здобув приступом західну часть Городка Ягайлонського.

Плян союзників при надходячій рішучій борбі був правдоподібно такий: Оба крила головного російського становиська мали бути заатаковані, а ворожі війська належало розділити на три, а найменьше на дві цілковито відділені ґрупи. В тій цїли:

1. Армія Бем-Ермолїя (центр) мала своїми головними силами саме сфорсувати лїнію Верешиці.

2. Армія Макензена (лїве крило наступаючої армії) мала з области Немирова наступати на схід, лїве крило на Раву руську, центр через Маґерів, праве крило через Вишенку на Жовкву, — отже ся армія мала відперти і проломити праве російське крило.

3. Одна часть армії Бем-Ермолїя, яка продерлась на полудне через Днїстер мала в сполуці з армією Лїнсінґена (праве крило) атакувати на північ і через Днїстер та напирати на лїве російське крило і впасти на зади борючому ся над Верешицею російському центрови. Відповідно сьому плянови пішли частини військ Бем-Ермолїя на Колодруби, ґрупа Шурмая на Миколаїв, середуща ґрупа південної армії на Жидачів та Журавно, а ґрупа Гофмана на Галич.

4. Щоб напроти стоячого ворога зайняти сутичками лїве крило атакуючої ґрупи мала крити від північи армія Архикнязя Иосифа Фердинанда, а праве крило армія Пфлянцер - Бальтіна.

ad 1) Дня 18 червня продовжував центр розпочатий д. 17 червня наступ на російські становиська коло переходів через Верешицю, Городок і Комарно впали після завзятих боїв. Слїдуючого дня та в ночи на 20 червня переведено всюди наступ на височини на схід від Верешиці з успіхом хоть місцями серед втрат. Рано 20 червня здобули війська Бем-Ермолїя цїлу лїнію Верешиці — остаточне порішенє бою слїдувало коло Великополя та в наслїдок пролому здовж зелїзничої лїнії Городок—Львів.

ad 2) Також і на північному крилї осягнув Макензен повну побіду. Гановерці, ґвардія та австрійський VI. корпус доконали знов з иньшими німецькими полками велике діло. Звернений на Маґерів головний удар приготовано досвіта успішним огнем артилерії. Після короткого бою приневолено російську артилерію, якій очивидно не доставало муніції, до мовчанки. Незвичайно укріплену гору коло Горощик та пануючу височину 350 на захід від Маґерова взято в рукопашнім бою. Коли вкінци ворог покинув без

борби становиска на північ від дороги Маґерів-Немирів, і коли після завзятого бою німецькі війська зайняли Маґерів, покинув ворог свої становиска також і на південь від згаданої дороги, так, що ґвардія по части могла дійти до дороги Рава руська—Львів. Рівночасно на полудни стоячі війська відкинули ворога на цілій лінії. Дня 19 червня вечером завдане Макензена було покінчене, праве російське крило було відкинене та проломане, а розбитий ворог розпочав загальний відворот.

ad 3) На південь від Дністра оперуючі части армії Бем Ермолія розпочали як раз 17 червня похід на Колодруби і коли ворог уступив з Литині, натиснули на него дуже сильно в околиці Колодруб в напрямі Дністра. Д. 19 червня розпочали ті війська знов наступ, відкинули Росіян поза Дністер, вибороли собі перехід через ріку та позискали 20 червня тісний контакт з головними силами своєї армії. Се завдане було тим улекшене, що стояча на ліво ґрупа Шурмая армії Лінсінґена як раз д. 18 відкинула ворога в напрямі Дністра та в скорім атаку зайняла Держів та Рудники. Головні сили Лінсінґена перейшли д. 20 червня до загального наступу; в наслідок того Росіяни покинули Жидачів, а вислідом того було здобуте переходів через Дністер коло Жидачева і Журавна. Завдане Лінсінґена було покінчене, російське ліве крило розбито і відкинено.

Вже в наслідок переходу через Дністер коло Миколаєва загрожено російські крила та зади. Російська військова управа ще раз рішила після невдач під Маґеровом і Городком здержати втечу так часто побиваного війська. Оперті о сильно укріплений Львів, станули Росіяни до бою на лінії Жовква—Львів—Миколаїв. Та зусиля були безуспішні. На сей раз приступив ґен. Марвіц з німецьким бескидським корпусом (він творив тепер ліве крило армій Бем-Ермолія) до рішаючого бою. В ночи 21 на 22 червня здобув він російське становиско Куликів. Тим припеволено північне крило Росіян, яке боролось проти Макензена коло Жовкви, до відвороту, бо тому крилови загрожувала небезпека стисненя від центра, — а рівночасно головним силам Бем-Ермолія уможливлено окружлюючий наступ на північно західні верки Львова. Тимто д 22 червня розпочалось остріливане тих верків столиці зібраними в межичасі масами гармат.

Ціль осягнено скоро.

Вже раннім ранком 22 червня взяла приступом віденська краєва оборона верк Рісна польська на північно-західнім фронті, два инші верки впали перед полуднем. Марвіц пер через Куликів, Макензен через Жовкву. Побіда була рішена — в передполудневих вже годинах ворог розпочав загальний відворот.

О год. $12^1/_2$ в полудне вїхав ґенерал кавалєрії ф. Бем Ермолї серед безконечної радости населеня до Львова.

Львів освободжено.

4. Воєнна позичка.

(Популярне поученє)

(Далі).

II. Вільні від процентового $5^1/_2$ скарбові бони.

Бони відповідають потребам капіталістів, котрі шукають лише часового уміщеня капіталу на короткий час, бо ті що їх мають потребують на означений речинець капіталу до иншої цілі. Скарбові бони виставлені в штуках на 1.000, 5.000, 10.000 і 50.000 К. Вони є заосмотрені в 14 купонів, котрі також є платні 1. червня та 1. грудня кождого року. Дня 1. червня 1923 р. будуть скарбові бони викуплені в повній номінальній квоті 100 процент.

Ціна закупна виносить 95·50 процент. Коли хтось підписує скарбові бони номінальної висоти 1.000 К. заплатить лише 950 К. і одержить 1. червня 1923 р. цілих 1000 К. Опроцентоване виносить 6·4%.

Порівнанє вартісних паперів.

Ми обчислили при 40 літній воєнній позичці, що річний процент $5^1/_2$% з надвижкою, котра повстає з ріжниці між ціною закупна (92·5) і ціною викупна (100), дає опроцентоване 6·088 проценту, наколи одноразовий зиск розділить ся на пересічний час істнованя воєнної позички.

Дохід одного року буде о много більший, коли відповідну серію в перших роках вильосує ся.

Дохід одного року представляє ся на случай вильосованя, в сей спосіб:

в році	1921 на . .	7·078 процент
„	„ 1926 „ . .	6.546 „
„	„ 1928 „ . .	6·409 „
„	„ 1931 „ . .	6·287 „
„	„ 1936 „ . .	6·164 „
„	„ 1941 „ . .	6·093 „
„	„ 1946 „ . .	6·049 „
„	„ 1951 „ . .	6·019 „
„	„ 1955 „ . .	5·998 „

При 7 літних скарбових бонах слідує викупно рівночасно в р. 1923 і дохід одного року виносить 6·4 процент.

З порівнаня обох родів вартісних паперів слідує: 40 літна воєнна позичка дає до р. 1928 ще ліпше опроцентоване, чим скарбові бони. То незвичайне високе опроцентоване може слідувати при всіх вартісних паперах воєнної позички, коли держава покористує ся прислугуючим їй правом і дня 1 червня 1926 р. сплатить позичку відразу. Коли вильосоване відбудеть ся пізнійше то підписуючий одержать менше опроцентоване, бо сей одноразовий дохід розкладає ся на довші літа.

Семилітні скарбові бони дають через 7 літ по 6·4% річно. По тім часі найде собі якийсь купець або промисловець відповідне опроцентоване, той однак, хто зложить свої ощадности в банку або щадничій Касі мусить вдоволитись процентовою стопою 4%.

Речинець підписуваня.

В понеділок 15 мая 1916 р. о год. 12 в полудне кінчить ся час підписуваня. Поручає ся отже чим скорше підписувати позичку, бо від сего зависиме високе опроцентоване.

Бюра підписуваня позички.

Позичку можна підписувати:

В ц. к. уряді почтової щадничої Каси в Відни і у всіх ц. к. почтових урядах та всіх державних касах, податкових урядах, в Банках та їх філіях. Позичку можна підписувати за посередництвом щадничих Кас, Товариств обезпечень, кредитових Товариств та їх союзах.

По всіх тих заведенях можна набути запрошеня до підписуваня та формулярі зголошень.

Підписувати позичку можна також листом без приписаних формулярів зголошень в сей спосіб:

На основі загальних оповіщень про услівя зголошеня підписую номінальну квоту К. . . . на четверту вільну від податку $5^1/_2$ процентову австрійську воєнну позичку.

1) яка має в 40 літах замортизувати ся в держав. позиції або

2) в зворотних 1 червня 1923 скарбових бонах та зобовязую ся до вплати відповідно до приділеня.

Рівночасно долучую вплату в квоті . . . .

При зголошенях в бюрах щадничої почтової Каси треба послугувати ся урядово приписаними формулярами.

(Далі буде).

Із записок — день 4. мая 916.

Мати—земле!—глянь вже сходить,
День великої судьби..
Велитом весь край твій станув
До визвольної борби).*
Остап Грицай.

З найвисших верхів Карпат уступили царські полки, утекли перед силою, котра станула до кровавого бою за правду, котра станула за свободу народів.

Розірвала ся часть кордону і усміхаєть ся воля до—столітною неволею змордованих наших братів на Волині і Холмщині.

Обессилений тяжким поневоленєм збайдужнів наш народ, ледви може пізнати дійсну правду, ледви може станути по її стороні. Слава стрільців, побідоносний похід нашої союзної армії і її девіз: „воля народів“, глубоко в серці їх захована свідомість, що вони, колись вольний народ, ставали рабами ріжних панів на власній земли — те все оживляє їх тепер, позволяє їм знеможеним піднести ся і ставати до боротьби разом в імя свободи.

Підбадьорює їх також духова і матеріяльна поміч Українців, що дихають благодатю вольности. Святим обовязком галицьких Українців є слати їм з помічю священиків, учителів та помагати в удержаню шкіл.

Прегарні плоди тої братерської помочі міг я побачити нині в нашім, колись княжім місті Володимирі Волинськім:

На „Риловиці“, в полудново-східній части Володимира Волинського находить ся просторий будинок, тепер украшений цвітучими садами, котрі і підносять чоловіка до праці поривають до житя. Вже з далека видно на тім будинку велику таблицю, а на ній напис: „Українська 4-клясова народня школа“. Коло таблиці филюють під подувом весняного леготу дві синьо-жовті хоругвики. Чиж сей образ не потрясає кождого Українця, що переходить сюди, чи не підносить він кождого місцевого Українця, чи не радує ся кождий батько, що може посилати свою дитину до своєї, до рідної школи. Мій добрий четар позволив мині зайти до школи і сам запровадив мене до неї.

Входимо до просторої шкільної салі, з котрої так і віє молодістю. На стінах порозвішувані портрети: Т. Шевченка, Франка, Грінченка і ін. Видніє також картина вїзду Б. Хмельницького до Київа і карта України. В лавках сидить наймолодше поколїнє увільненого народа, котре знає вже нас. Всї діти чемно встають, а учителька п-на Сабіна Сидорович радісним усміхом витає нас. Ся учителька — то поміч з Галичини. Її виразна любов до дітий, утїха на лици — се все образ нестримного прямуваня до якихсь великих цілий.

А діти дають доказ, що ті надії сповнять ся, дають доказ своєю щебетливою мовою, деклямаціями, співом, поступами в науці.

Деклямують „Веснянку“. В деклямації вітають Божу весну... сю весну, якої не можуть привітати міліони їх братчиків і сестричок. Радують ся, що щезла зима, котра давила їх в немилосерний, нелюдський спосіб; а по ній усміхнуло ся їм сонце волі. Инші деклямують „Рідну мову“ — тїшать ся нею. І є чого радїти, — той, котрий хотїв нагайкою завоювати світ, вже не може їм заборонити на ній говорити. Багато ще деклямацій чуємо ми і давнїний спів „Ще не вмерла Україна“, а все се дає нам враженє, якого ми ще в ніякій школї не мали.

Перерва. Розмовляємо з учителькою. Вона дуже вдоволена своїм завданєм і дітьми. Розповідає, що дїти склали ся і купили малий дзвінок до школи, хотять купити також годинник. Коло школи спорядили гарні цвітники. Зачинають управляти шкільний городець.

П-на С. Сидорович, перша галицька учителька на увільненій укр. територїі є управителькою школи; крім неї учить також учитель Юрко Тлуховський, котрого научуванєм ми також одушевляли ся. В сих днях має прибути ще кілька нових сил.

В сїй хвилї довідую ся, що на Волинь приїзджає кілька священиків. Се велика благодать для народа, котрому навіть паски не було кому посвятити. Доси стояли церкви пустками, були часто позамикані і видко було, як збирав ся коло їх народ і чекав чогось — опісля розходив ся до дому.

Поміч для Волинї і Холмщини конечна і потрібна, щоби більше людий брало участь в сьому ділї і з більшою пильністю, а не так пиняво, як до тепер.

Володимир Волинський 5. мая 1916. Ів. Ст. Пр. Кв.

*) Сю поезію деклямувала одна ученица у волод. волинській нар. школї.

Світова війна.

Американсько-німецьке непорозуміне полагоджене.

ЛЬОНДОН. Бюро Райтера подає слідуючий зміст американської ноти до Німеччини:

Правительство старанно розважило ноту цїсарського правительства. Її принято до відома, як повідомлене, що цїсарське правительство зробить на будуче все можливе, щоби ограничити операції в часї війни до поборюваня оружних сил неприятеля на морі, та постановило наложити на своїх командантів на морі ограниченя, яких вимагають міжнародні права, за які вставляла ся Америка, аж цїсарське правительство дня 4. лютого 1915. запровадило війну під-

водними лодками, котру тепер цісарське правительство злагодило. Америка допровадила терпеливими старанями до приязного виясненя критичної квестії, яка виринула з тої політики і так поважно загрозила добрим відносинам між обома краями. Правительство Америки вірить, що Німеччина буде совістно придержувати ся своїх приречень.

Теперішна політика Німеччини усуває найбільшу небезпеку зірваня добрих відносин між Америкою а Німеччиною. Америка уважає за конечне заявити, що уважає за річ певну, що Німеччина не стремить до сего, щоби свіжо заповіджена політика була зависима в який небудь спосіб від перебігу або висліду дипломатичних переговорів між Америкою а котроюсь з воюючих держав, хоть кілька місць ноти цісарського правительства з дня 4. мая можна би так розуміти. Щоби однак оминути можливе непорозуміне подає Америка Німеччині до відома, що ані на хвилю не може думати, щоби пошановане горожанських прав Американців на повнім морі через німецькі лодки було зависиме від поведеня иншого правительства, бо відвічальність у відношеню до прав невтральних та невоюючих є чимсь індивідуальним а не спільним, є чимсь абсолютним а не зглядним.

КОПЕНҐАҐЕН. З Вашінґтона та Нового Йорку доносять суперечні чутки та вказують на незгоду між Американцями. Одні доказують, що німецька нота може довести до згоди, другі вказують на відносини Америки з Анґлією, на які покликує ся Німеччина, та заявляють, що Німеччина не може мішати ся до справ Америки супроти Анґлії. Приятелі Вільзона кажуть, що президент уважає дискусію о війні підводними лодками за покінчену. В фабриках муниції подвоєно сторожу. Поліцію по великих містах можуть в кождій хвилі замінити в піхоту. Правительственні круги не висказали свого погляду на ноту. Тон преси та публична опінія можуть впливати на Вільзона в дусі згоди з Німеччиною. Именно розкази до командантів підводних лодок викликали вдоволене в Америці.

Один високий урядник заявив, що Німеччина виявила велику уступчивість, та що нема причини до зірваня дипльоматичних зносин з Німеччиною.

Зміст німецької ноти викликав в столиці Америки велике вдоволенє. В Америці мають надію, що між Америкою а Німеччиною не прийде до оружного конфлікту.

Анґлійські політики кажуть, що Німеччина стремить до сего, щоб унеможливити Америці взяти участь в світовій війні. Американська суспільність взиває Вільзона, щоби виступив енерґічно супроти Анґлії, або змінив свою політику.

Російське звідомлене.

ВІДЕНЬ. Справоздане російського штабу: Росія 7. V. Коло залізничого двірця Кокенгузен німецька артилєрія остріплювала один наш поїзд. В Галичині коло села Язловець ми посунули ся трохи вперід.

З борб під Верденом.

Перед поважною борбою не можна ніколи означити, коли вона закінчить ся, бо дуже часто несподіванки на полі борби відсувають її конець до безконечности. Німці тямлять, що російська твердиня Порт Артур боронила ся 210 днів перед сильним наступом, сильнійших від них Японців. Наступаючі добували з великими трудами та жертвами, кождий клаптик землі, заки вдерли ся під форти твердині. Від 19 до 24 серпня полягло 14.000 японського війська а жертви на східнім фронті були даремні. Аж вкінци пайтяжша артилєрія рішила судьбу твердині. Не можна відказати хоробрости Росіянам в обороні твердині, але мусимо віддати першенство Французам, які є о много ліпше від них зорґанізовані, тому нема що дивувати ся, що Німці не могли в кількох тижнях повалити найсильнійшу підпору французького фронту.

Хотяй великого калібру армати нищать форти, однак значінє їх маліє, коли возьмемо під увагу що і ворог боронить ся подібним оружєм, котре не позваляє наблизити ся до фортів твердині. Німці поки що випирають ворога з околиці твердині та добувають крок за кроком кожду пядь землі, з котрої не легко їх вже прогнати. Головним завданем Німців є утомити як найбільші маси французького війська в області твердині, щоби тим лекше можна було їх побороти.

Ріжні вісти.

БЕРН. З Атен доносять, що Веніцелос вибраний послом в Митилені. Веніцельоз заявив, що не приймає місця в парляменті.

ТУЛЬОН. На розказ міністра заграничних справ відставлено до швайцарської границі німецького консуля з Солуня та персонал консуляту, арештованих коаліцією в Солуні та уміщених в однім з фортів Тульону.

РОТЕРДАМ. З Вашінґтону доносять, що як зачувати Вільзон відмовив просьбі папи в справі посередництва в европейськім мирі.

БРЕМА. Німецька підводна лодка знищила анґлійський чотиромаштовий корабель „Яльґате“. Залогу, крім 14 людий уратовано.

КОНСТАНТИНОПІЛЬ. З Баґдаду доносять, що анґлійський ґенерал, взятий в полон з Кут-ель-Амари не мав при собі гроший, якими хотів окупити відворот у Турків.

БЕРН. Міжнародне соціялістичне бюро в Гаї доносить, що 26. червня відбуде ся там конференція парляментарних послів соціяльних та робітничих партий невтральних країв.

ВІДЕНЬ. Коаліція рішила перевести сербські війська через Грецію, та не зважати на дальші протести Греції.

АТЕНИ. Італійський посол був на довгій авдієнції зі Скулюдісом, завтра буде посол у короля.

ПЕТЕРБУРГ. Цар виїхав до армії на фронт.

БЕРЛІН. З Амстердаму доносять, що Росія задумує вислати до Солуня також свої війська, щоби утворити з сербського війська могучу армію.

БУДАПЕШТ. „Az Est“ доносить з Букарешту, що Росія замкнула свої границі для грецьких подорожних.

НОВИНКИ.

— **Право прилюдности для українського ліцея в Перемишлі.** Міністерство просвіти надало право прилюдности приватному ліцеєви з українським язиком викладовим в Перемишлі в українськім дівочім Інститутї на рік 1915/16 1917/18 та позволило на видаване важних свідоцтв іспиту зрілости.

— **Святкованє роковин освободженя Львова.** Комітет праці, що занимає ся приготованєм торжественного обходу в дни 22 червня уконституував ся вибираючи головою комітету о. дир. Лежогубського, заступником п. Ярослава Вітошинського, а секретарем п. Степана Чарнецького. Понадто в склад того комітету входять: Др Михайло Волошин, о. сов. Туркевич, Др Степан Баран і п. Галя Федаківна. — Комітет виготовив програму концерту і театральної вистави.

— **З жертвенности наших громад.** Громада Переволока зложила на дар святочний для війська 500 кор. з чого 250 кор. вислано для Укр. С. С. через Комісаріят Укр. С. С. у Львові а 250 кор. для війська без ріжниці народности. Від вересня 1915 є в Переволоці резервовий шпиталь військовий. Особлившою опікою окружають сей шпиталь п. Олена Олесницька і Ольга Кухтинівна. Вони то збирають в селі датки на молоко для хорих і два рази денно спішать з тою поживою до шпиталя. Громадяни переволоцькі охотно дають жертви. На молоко зложили доси більше чим 1000 кор. не вчисляючи в те молока, яєць, масла і ин. що безплатно жертвували. Дотепер закуплено для шпиталя понад 4000 літрів молока, а що много коров забрали Москалї то не мало мусять обі наші Самаританки натрудитись, щоби тільки молока придбати. Датками на шпиталь причинились також сусідні села Зарівинці і Руколиш. Перед святами прислали були до уряду парохіяльного в Переволоці з ц. к. Міністерства війни 25 листків за званого „Жіночого коронного фонду“ на дохід для інвалідів, але що листки були друковані не в українським язиці то Переволочани не хотіли їх брати но заявили, що охотно закуплять листки друковані в Українськім язиці. Коли тими днями українські листки наспіли, то в однім дни вплинуло на них 75 корон. Честь патріотичним Переволочанам!

— **„Зелїзний лицар у Львові“.** На зелїзного лицаря у Львові вплинуло доси на руки комітету 49.414 кор. 09 сот.

— **Смерть матери ґен. Макензена.** Німецькі часописи доносять, що мати освободителя Галичини, пільного маршалка ґен. Макензена померла в своїй посілости в західній Прусії в 90 році житя.

— **Сербські бранці у Львові.** Минулої неділї і в понеділок переходили улицями Львова партії сербських бранців, призначені правдоподібно до робіт. Їх односпрій пригадує російських салдатів, від яких ріжнять ся вже на перший погляд спеціяльною шапкою без дашка. Переважають брунети.

— **З почти.** З днем 21 цвітня 1916. заведено в взаїмнім обороті межи Австро-Уграми і ц. і к. етаповими урядами почтовими на окупованій території Сербії почтовий рух переказовий під сими услівями, що з ц. і к. етаповими урядами на окупованій території Королівства Польського.

Ц. і к. етапові уряди, які будуть уповажнені до переказової служби подасть ся кождоразово до публичної відомости.

На разі підоймуть з днем 21. IV. 1916. переказову службу слідуючі ц. к. етапові уряди в Сербії: Аранґєльовач, Бельґрад, Чачак (Cacak), Міляновац (Gru Milanovac), Ягодина, Краґуєвач, Кралєво, Крушевач, Обреновач, Полянка, Сабац (Sabac), Смедерево, Ужіце, Валєво.

— **Бездітна Франція.** Коли в 70 роках 19 століття Франція жила під кличем двоє дітий в подружім житю, так послідними роками перед війною щаслисим уважалось подруже, що не мало зовсім дітий. Звихнена ціль подружа виявилась що-йно в часї сеї війни: Франція стоїть нині в передодні повільного завмираня. Французька република рішилась тепер платити матерям за першу дитину 500 франків винагороди а за другу таку саму квоту. Колиб прийшла на світ третя дигина, дістає мати вже 1000 франків. Неправдоподібний случай уродин четвертої дитини винагороджують ся аж 2000 фр.! Може гріш децо поможе — а французські жінки пізнають свою похибку.

— **Концерт в Коломиї** заходом місцевих Українців на дохід Чевоного Хреста в честь Січового війська і ц. к. армії відбув ся 27 цвітня. Велика саля „Щадничої Каси“ була виповнена по береги.

Дута орхестра 41 п. п. хоч при дуже добрій обсаді не змогла чомусь віддати духа гимнів осередних та союзних держав. А вжеж кінець українського гимну мусіла вона так відограти в кардинально - блудним, бо заповільним темпі. При кінці програли тоті гимни в виконаню мішаного хору, представили ся куди краще, а передусім „Шумі Маріца“ і мадярський гимн.

З церковної творчости вибрано для хору Григорієва „Боже, Боже мой“, що аж до „і милость твоя“ вийшло дуже слабко. Хто чув, як сей псалом співали було у Львові ученики акад. ґімн. під орудою Вітошинського (автор помиляє ся, ученики під орудою п. В. того псальма не співали. Прим. Ред.), то сей тільки і споминув тоті світлі, старі часи. — Колесси „Вулицю“ віддав хор зовсім гідно.

Учениця консерваторії п. Дмитрашівна відспівала Лисенка „Ой люлі, люлі“ і Бома „Still' wie Nacht“, реванжуючись публиці за оплески ще й додатком. І головно в сім додатку виявив ся цілий лірізм її сопрану. Піднесено їй китицю.

Проф. Е. Перфецький був вінком вечера. Шуберта—Вільгельмі „Над морем“, Двожака погідна „Гуморескa“, щебетлива Сведзена „Романса“ і „Українські танці“ Сікарда лили ся зі скрипки як чар. Незвісна з имени пані держала вміло фортепяновий супровід до соля.

Хорами орудував о. Лозинський, музикою військовий капельник. І оба чомусь диріґували з фіґурами.

Мужеським голосам богато не доставало. За те, де баси не могли вище підтягнути, то бодай занавісу підтягано. Але годі — війна; головні сили в окопах. Жіночім голосі, завдяки таким бувалим „гальтерам“, як пп. Гонтова, Ф. Молодіївна і прочим держали ся сильно.

І коли брати під увагу інтенцію орґанізаторів, їх змаганє і тоті перепони, що стояли їм на перешкоді, то треба признати їм мимо деяких недостач багато доброго. Бо концерт сей після двох доволі невдатних вечерів тутешної молоді зреґабілітував по части перед чужинцями славу нашої музики. На такі вечері приходить много військових, а між ними лучать ся не рідко один і другий чужосторонний компоністи, чи музика, що вислухавши нашу провінціонально-галицьку мізерію, міркує собі на голос: „Про тих Українців, їх музику і проче стільки говорять, аж тут раптово таке ніщо“...

Тому й приходить чоловікови на голову така фантазія, чи тепер, коли в наш край воєнна хуртовина намела стільки чужих менше та більше важних людий всяких країв та народів, чи не міг би у Львові зібрати ся якийсь добрий співучий гурт, що обїхав би Галичину з добірною, питомо наською програмою? Хай би чужинці побачили, чим ми годні бути, як ми nota bene хочемо. Вартоб подумати.

А й ще одно: Як ми себе самі не пошануємо, то амінь про нас. Як ми навіть там, де можемо, навіть на програмках будемо містити вперед в чужій мові, а доперва потім в своїй, тож і не диво, що чужі нашу мову будуть містити все на сірому кінці. Вартоб і над сим подумати.

Ом. Карашкевич.

ОПОВІСТКИ.

Четвер, дня 11. мая 1916.

Нині: 11. мая гр.-кат. Ясона, римо-кат. Адольфа.

Завтра: 12. мая гр.-кат. 9 муч., римо-кат. Панкрацого.

Послідні вісти.

Український парляментарний клюб.

ВІДЕНЬ (ТКБ). Дня 7. і 9. мая відбулись під проводом президента Дра Костя Левицького засіданя парляментарного українського клюбу, які були присвячені доповненю українського парляментарного представництва, бо дотеперішного заступника голови Дра Окуневського вивезли Москалі. Президію доповнено в той спосіб, що в її склад входять тепер: Др Кость Левицький як голова, Др Петрушевич і Др Евген Левицький як заступники, Др Цегельський як секретар.

До парляментарної комісії вибрано окрім президії п.п. Льва Левицького та Сінґалевича. Рішено перевести в сей спосіб тіснійший контакт, що на внесок одної української парляментарної ґрупи можуть бути скликані спільні наради в справах загально-народних і рішена спільна манїфестація. На вчерашнім засіданю зложила президія звіт про послухане у міністра заграничних справ барона Буріяна.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 10. мая 1916.

На російськім фронті.

В східній Галичині і на Волині безнастанно скріплена діяльність оборонних військ. Впрочім нічо замітного.

На італійськім фронті.

Ворог, що вчера сильнїйше острілював поодинокі части ґорицького примістка і високорівні Добердо підприняв нині рано кілька наступів на Сан Мартіно; всі атаки відперто. Також на каринтійськім і східно-тирольськім фронті місцями більше оживлена діяльність артилерії.

На балканськім фронті.

Без зміни спокій.

Заступник шефа Генерального Штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті.

В Арґонах старав ся ворог в звязи з висадженем міни дістати ся до наших ровів. Його відперто. На полудневий захід від височини „304“ відкинено ворожі передні сили дальше в зад та знищено одно становище.

Німецькі летуни обкидали успішно бомбами фабричні заведеня в Dombasle і Raon l'etape.

На східнім фронті.

На полудне від Ґарбунівки (на захід від Двинська) відкинено серед тяжких втрат для ворога російський наступ на вузкий відтинок фронту.

На балканськім фронті.

Не було нічо замітного.

Начальна управа армії.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.